

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI OCHRONY ŚRODOWISKA,
ZASOBÓW NATURALNYCH I LEŚNICTWA
(NR 73)**
z dnia 25 czerwca 2025 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (nr 73)

25 czerwca 2025 r.

Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, obradująca pod przewodnictwem posła **Magdaleny Filiks (KO)**, zastępcy przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek:

- rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. (druk nr 1295) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 1364) w zakresie:
 - 1) części budżetowej 41 – Środowisko:
 - a) dochody i wydatki,
 - b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
 - c) dotacje celowe,
 - d) program wieloletni w układzie zadaniowym: „Program Rozpoznania Geologicznego Oceanów” – ProGeO,
 - e) państwowe osoby prawne – parki narodowe,
 - f) wydatki budżetu środków europejskich;
 - 2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji: 32 i 58;
 - 3) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
 - a) 020 – Leśnictwo:
 - dochody i wydatki,
 - b) 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska:
 - dochody i wydatki,
 - wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
 - c) 925 – Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody:
 - dochody i wydatki;
 - 4) zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – budżety wojewodów.

W posiedzeniu udział wzięli: **Mikołaj Dorożała** podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska wraz ze współpracownikami, **Piotr Otawski** generalny dyrektor ochrony środowiska wraz ze współpracownikami, **Jarosław Borowski** p.o. wicedyrektor Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli, **Aleksandra Szwemberg** dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej Ministerstwa Finansów wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Paulina Przybysz**, **Bogdan Wojtów** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł **Magdalena Filiks (KO)**:

Dzień dobry. Otwieram posiedzenie Komisji Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Witam państwa posłów, panie posłanki, pana Mikołaja Dorożalę podsekretarza stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska. Jest pan minister?

Głos z sali:

Pan minister jest w korytarzu.

Przewodnicząca poseł Magdalena Filiks (KO):

To witam w korytarzu pana wiceministra. Witam pana Piotra Otawskiego, generalnego dyrektora ochrony środowiska. Witam przedstawicieli Ministerstwa Finansów, Najwyższej Izby Kontroli i wszystkie pozostałe osoby uczestniczące w dzisiejszym posiedzeniu Komisji. Czy mamy kworum, jeszcze tylko dopytam? Mamy kworum, super. Na podstawie listy obecności stwierdzam kworum.

Informuję, że porządek dzienny posiedzenia przewiduje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. (druk nr 1295) wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 1364) w zakresie działania Komisji.

Rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu będzie odbywało się w następującym porządku: wystąpienie dysponenta części budżetowej, wystąpienie przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli, dyskusja i ewentualne pytania posłów, odpowiedzi, jeśli będą pytania odpowiedzi dysponenta części budżetowej po rozpatrzeniu wszystkich części głosowania wniosku o pozytywne bądź negatywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie działania Komisji. Jeśli wniosek nie uzyska akceptacji Komisji, przystąpimy do głosowania danej części budżetowej oddzielnie.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Część budżetowa 41- Środowisko. W tym punkcie proszę o zreferowanie dochodów i wydatków, wynagrodzeń w państwowych jednostkach budżetowych, dotacji celowych, programu wieloletniego w układzie zadaniowym: „Program Rozpoznania Geologicznego Oceanów”, państwowych osób prawnych, czyli parków narodowych, i wydatków budżetu środków europejskich. O zabranie głosu poproszę pana ministra Mikołaja Dorożalę. Bardzo proszę panie ministrze.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, główny konserwator przyrody Mikołaj Dorożala:

Bardzo dziękuję. Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo. Przepraszam za drobne spóźnienie, ale mieliśmy Zespół do spraw deregulacji.

Szanowni państwo, wykonanie budżetu 2024 r. w części 41 – Środowisko, obejmowało finansowanie zadań realizowanych przez 31 państwowych jednostek budżetowych oraz 23 państwowe osoby prawne, czyli parki narodowe. Dochody zrealizowano w wysokości 185 000 tys. zł. Dotyczyły one głównie opłat za użytkowanie górnicze – 153 000 tys. zł, wpływów za udostępnienie informacji geologicznej – 27 000 tys. zł, wpływów ze sprzedaży gruntów i lasów zbędnych dla gospodarki leśnej – 2000 tys. zł.

Wydatki to kwota 752 000 tys. zł. W ramach budżetu środków europejskich wydatkowano 4000 tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie projektów, których beneficjentami są podległe państwowe jednostki budżetowe. W ramach budżetu państwa wydatkowano 748 000 tys. zł z przeznaczeniem na: 234 000 tys. zł – realizacja przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska oraz 16 regionalnych dyrekcji ochrony środowiska zadań wynikających z ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie, 176 000 tys. zł – dofinansowanie realizacji przez parki narodowe zadań wynikających z ustawy o ochronie przyrody, 112 tys. zł – działalność jedenastu szkół leśnych wraz z internatami, 65 000 tys. zł – funkcjonowanie urzędu obsługującego ministra, 68 000 tys. zł – dofinansowanie Państwowej Służby Geologicznej, 56 tys. zł – wypłaty odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne oraz objęte ochroną gatunkową, 22 tys. zł – współfinansowanie projektu, których beneficjentami są resortowe jednostki budżetowe oraz parki narodowe, 10 000 tys. zł – sfinansowania składek dla organizacji międzynarodowych oraz postępowań arbitrażowych, 4000 tys. zł realizacja zadań przez Biuro Nasiennictwa Leśnego i Centralny Azyl dla Zwierząt oraz 1000 tys. zł – realizacja przez Lasy Państwowe zadań wynikających z art. 54 ustawy o lasach.

Wynagrodzenia wypłacono w kwocie 259 000 tys. zł, w tym 12 000 tys. zł to wynagrodzenia osób zaangażowanych w realizację projektów. Przeciętne zatrudnienie wynosiło 2270 osób.

Dotacje celowe otrzymały 23 parki narodowe w kwocie 176 000 tys. zł – dofinansowanie realizacji zadań, o których mowa o ustawie o ochronie przyrody, również Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w kwocie 68 000 tys. zł na dofinansowanie zadań Państwowej Służby Geologicznej, a także Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe

w kwocie 3000 tys. zł na realizację zadań określonych w art. 54 ustawy o lasach oraz wypłatę odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną.

Wykonanie planów finansowych w parkach narodowych. Przychody 23 parków narodowych wyniosły 487 000 tys. zł i pochodziły: z prowadzonej działalności – 191 000 tys. zł, z dotacji celowej przeznaczonej na wydatki bieżące – 165 000 tys. zł i z pozostałych przychodów – 130 000 tys. zł.

Koszty działalności 23 parków narodowych wyniosły 455 000 tys. zł. Dotyczyły one kosztów funkcjonowania – 410 000 tys. zł, w ramach których najwyższą pozycję stanowiły wynagrodzenia osobowe pracowników – 184 000 tys. zł.

Koszty realizacji zadań związanych z realizacją przez parki projektów i zadań finansowych ze środków zewnętrznych to kwota 45 000 tys. zł. Parki osiągały zysk w łącznej kwocie 32 000 tys. zł, z czego 14 parków narodowych osiągnęło zysk, natomiast 9 poniosło straty.

W ramach realizowanego wieloletniego „Programu Rozpoznania Geologicznego Oceanów” – ProGeO w 2024 r. ze środków budżetu państwa wydatkowano 38 tys. zł. Celem programu jest zwiększenie bezpieczeństwa surowcowego kraju. Okres realizacji programu ustalono wcześniej na lata 2017-2033. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Magdalena Filiks (KO):

Bardzo proszę, pan Jarosław Borowski, Najwyższa Izba Kontroli.

P.o. wicedyrektor Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli Jarosław Borowski:

Szanowana pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo. Jarosław Borowski pełniący obowiązki wicedyrektora departamentu środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Najwyższa Izba Kontroli sformułowała oceny wykonania budżetu państwa w 2024 r. w części 41 – Środowisko w formie opisowej. To oznacza, że wystąpiły pewne nieprawidłowości. Natomiast ich skala nie była na tyle znacząca, żeby spowodowała obniżenie oceny do poziomu oceny negatywnej. Ocena ta została oparta, po pierwsze, na kontroli głównie u dysponenta części i koncentrowała się ona na badaniu wydatków. W związku z relatywnie niewielką kwotą dochodów budżetowych w tej części badanie dochodów nie było prowadzone, ograniczyło się do analizy tendencji związanych z kształtowaniem tych wielkości.

W zakresie wydatków budżetu państwa nie stwierdzono wydatków bez podstawy prawnej niecelowych, nierzetelnych i niegospodarnych, natomiast badanie wykazało konieczność zapewnienia adekwatnych i skutecznych mechanizmów kontroli zarządczej odnoszących się do kilku aspektów.

Po pierwsze, dotyczyło to udzielania dotacji celowych po weryfikacji przygotowanie jednostki dotowanej do realizacji zadań oraz po weryfikacji potrzeb beneficjentów przed wystąpieniem o uruchomienie środków z rezerw celowych oraz podpisaniu umowy dotacji. Ta nieprawidłowość była oparta na udzieleniu dotacji wobec dwóch parków narodowych.

Kolejną kwestią były pewne niewielkie kwotowo nieprawidłowości dotyczące weryfikacji wykonania zawartych umów. W przypadku jednej umowy nie pobrano kary umownej w związku z niewłaściwą realizacją usługi szkoleniowej. W innym przypadku dotyczyło to rozliczenia środków udzielonych w ramach kampanii informacyjno-edukacyjnej i podnoszonych w ramach tego wydatków.

NIK zwróciła także uwagę na konieczność zapewnienia terminowej weryfikacji fiszek projektowych dotyczących projektów w ramach programu FEnIKS 2021-2022, żeby jednostki, które korzystają z tych środków, otrzymywały informacje w terminie, który jest przewidziany w przepisach wewnętrznych. Tutaj opóźnienia sięgały ponad 200 dni i dotyczyło to 10 projektów: 3 zgłoszonych przez GDOŚ i 7 przez parki narodowe. To tak naprawdę główne nieprawidłowości.

W wystąpieniu zostały sformułowane wnioski zmierzające do usunięcia tych nieprawidłowości i wzmocnienia mechanizmów kontroli zarządczej. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Magdalena Filiks (KO):

Bardzo dziękuję. W kolejnej części budżetowej proszę panią Aleksandrę Szwemberg, dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej w Ministerstwie Finansów, o przedstawienie wykonania budżetu w zakresie części 83 – Rezerwy celowe w zakresie pozycji 32 i 59 i części 85 – Budżety wojewodów w zakresie działów 020, 900 i 925 oraz zadań z zakresu administracji rządowej innych zadań zleczanych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – Budżety wojewodów. Bardzo proszę.

**Dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej Ministerstwa Finansów
Aleksandra Szwemberg:**

Dziękuję bardzo. Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, zacznę od sprawozdania z rozdysponowania rezerw celowych. Rezerwa pozycja 32 została przeznaczona na zwrot gminom utraconych dochodów w związku ze zwolnieniem z podatku od nieruchomości w parkach narodowych i rezerwatach przyrody oraz w związku ze zwolnieniem z podatku rolnego od nieruchomości i leśnego przedsiębiorców o statucie centrum badawczo-rozwojowego, zwrotu gminom utraconych dochodów z podatku od nieruchomości w specjalnych strefach ekonomicznych w postaci części rekompensującej subwencji ogólnej. Rezerwę zaplanowano w wysokości 16 000 tys. zł i rozdysponowano w pełnej wysokości do właściwych wojewodów.

Jeśli chodzi o rezerwę 59, jest to rezerwa na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Rezerwę zaplanowano w wysokości 466 279 tys. zł w związku z zapotrzebowaniem i w wysokości określonej przez ministra klimatu i środowiska oraz ministra infrastruktury. Rozdysponowanie wyniosło 389 890 tys. zł z przeznaczeniem na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych zgodnie z art. 410c ust. 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy 253 ust. 1 ustawy – Prawo wodne. Dziękuję, jeśli chodzi o część 83.

Przejdę teraz do wykonania budżetu państwa w części 85 – Województwa. Jeśli chodzi o dział 020 – Leśnictwo, dochody w tym dziale wyniosły 23 tys. zł, nie były planowane i pochodziły z wniesionych opłat za bezprawnie pozyskaną zwierzynę oraz wpływy związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz zadań zleconych ustawami, oraz zwrotów wynikających z rozliczeń dotacji.

Wydatki w tym dziale dotyczą zadań z zakresu gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa i zostały zrealizowane w kwocie 3159 tys. zł na realizację zadań przez powiaty związanych z odnawianiem lub przebudową zniszczonych drzewostanów w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa oraz zadań dotyczących przekwalifikowania z urzędu zalesionego gruntu na leśny.

Jeśli chodzi o dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, to dochody w tym dziale zostały wykonane w wysokości 12 345 tys. zł, tj. ponad dwukrotności planu po zmianach. Wynikało to przede wszystkim z wykonania wyższych od planowanych wpływów z tytułu kar i grzywien za nieprzestrzeganie przepisów dotyczących ochrony środowiska.

Jeśli chodzi o wydatki w tym dziale, to dotyczą one przede wszystkim działalności wojewódzkich inspektoratów inspekcji handlowej.

Jeśli chodzi o wydatki bieżące, wykonane zostały w wysokości 348 272 tys. zł i były przeznaczone na: działalność Inspekcji Ochrony Środowiska oraz usuwanie skutków klęsk żywiołowych (głównie z przeznaczeniem na usuwanie skutków powodzi z września 2024 r.). Ponadto: dofinansowanie zadań samorządów województwa związanych z ochroną środowiska przed hałasem, ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu, ochronę gleby i wód podziemnych, a także na zadania z zakresu administracji rządowej wynikające między innymi z ustawy – Prawo ochrony środowiska, o odpadach, odpadach wydobywczych, o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów, o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz na wspieranie konkursów i wydarzeń promujących ochronę środowiska.

Jeśli chodzi o wydatki majątkowe, to zostały zrealizowane w wysokości 20 834 tys. zł i tak samo przeznaczono je przede wszystkim na działalność wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska – 4009 tys. zł oraz na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w związku z powodzią z września 2024 r., to jest na odbudowę infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej w województwach dolnośląskim, lubuskim i opolskim, a także na dofinansowanie zadań jednostek samorządu terytorialnego w ramach programów wieloletnich: „Oświęcimski strategiczny program rządowy etap VI” oraz „Rządowy program wsparcia rozwoju miasta stołecznego w Warszawy na lata 2023-2030”.

W tym dziale zrealizowano wydatki na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami. Była to kwota 19 640 tys. zł i były to głównie wydatki na działania związane z zarządzaniem jakością powietrza w województwach, w tym na opracowanie aktualizacji programów ochrony, zadania w zakresie ochrony gleby i wód podziemnych, działania związane z ochroną środowiska przed hałasem, realizację pozostałych zadań wynikających z ustawy, które już wymieniałam przy wydatkach bieżących, więc nie będę już tutaj powtarzać.

Jeśli chodzi o wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych, to wydatki dotyczą wojewódzkich inspekcji ochrony środowiska. Zostały one zrealizowane w wysokości 181 710 tys. zł i były przeznaczone na wynagrodzenia w dwóch grupach pracowniczych: członków Korpusu Służby Cywilnej oraz osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.

Jeśli chodzi o dział 925 – Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody, to dochody zostały zrealizowane w wysokości 2 tys. zł. Nie były planowane. Ich źródłem były wpływy o charakterze jednorazowym z tytułu odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym oraz zwrotów niewykorzystanych dotacji.

Wydatki zrealizowano w kwocie 21 749 tys. zł z przeznaczeniem na zadania własne samorządów województwa na realizację przez zarządy i zespoły parków krajobrazowych na realizację zadań przez te podmioty, dotacje celowe na wydatki związane z ochroną i konserwacją pomników przyrody w ramach zadań własnych gmin oraz pozostałą działalność – tutaj sfinansowano świadczenie na rzecz osoby fizycznej zasądzoną rentę oraz na działania dotyczące popularyzacji walorów przyrodniczych.

Bardzo dziękuję i proszę o pozytywne zaopiniowanie budżetu państwa w tych częściach i działach.

Przewodnicząca poseł Magdalena Filiks (KO):

Dziękuję bardzo. Chciałam zapytać, czy jeszcze może w tym zakresie, ktoś z Najwyższej Izby Kontroli chciałby zabrać głos?

P.o. wicedyrektor departamentu NIK Jarosław Borowski:

Tak. Ponownie Jarosław Borowski pełniący obowiązki wicedyrektora Departamentu Środowiska. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę u wszystkich wojewodów w zakresie wykonania budżetu państwa. Ta kontrola składa się z pewnych elementów stałych, czyli takich objętych badaniem we wszystkich województwach, i z pewnych elementów zmiennych bazujących na analizie ryzyka. Te zagadnienia, które tutaj były przedstawione, były badane w niektórych województwach na bazie analizy ryzyka i w odniesieniu do wykorzystania środków z części budżetowej 83 dotyczącej rezerw celowych, w dwóch województwach zostały stwierdzone nieprawidłowości polegające na zbyt późnym blokowaniu środków w nadmiernej wysokości.

Jeśli chodzi o działy: 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, 020 – Leśnictwo i 925 – Ogrody botaniczne i zoologiczne, tutaj Najwyższa Izba Kontroli w tych działach nie stwierdziła nieprawidłowości. Przy czym w tym dziale ostatnim nie były badane w ogóle te zagadnienia. Natomiast w kontroli Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska zostały stwierdzone nieprawidłowości polegające na przekraczaniu terminów na postępowania odwoławcze od nałożonych kar pieniężnych, co w części 85 skutkowało tym, że nie były pobierane dochody. Łączna kwota tych decyzji, które w postępowaniu odwoławczym nie zostały rozpatrzone, przekraczała 32 000 tys. zł. W związku z tym brak tutaj realizacji tego postępowania skutkował brakiem dochodów w części 85 w tych przypadkach, które potwierdziłyby się jako zasadne nałożenie kar pieniężnych. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Magdalena Filiks (KO):

Dziękuję bardzo. Czy w ramach dyskusji ktoś z panów posłów, posłanek ma pytania? Nie mamy pytań, to zamykam dyskusję. Tym samym zgłaszam wniosek o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. w całym zakresie działania Komisji. Czy mamy sprzeciw? Nie widzę sprzeciwu. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie opiniuje wykonanie budżetu państwa w zakresie działania Komisji.

Szanowni państwo. Rozpatrzyliśmy i zaopiniowaliśmy sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w zakresie działania Komisji. Stwierdzam, że Komisja uchwaliła opinię dla Komisji Finansów Publicznych, w której prześlemy stanowisko w sprawie omówionych części budżetowych.

Pozostał nam jeszcze wybór posła upoważnionego do przedstawienia stanowiska Komisji na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych. Tutaj proponuję, żeby to była pani posłanka Magdalena Łosko, który jest jednocześnie członkinią Komisji Finansów. Nie ma pani poseł, ale po rozmowie wyraziła zgodę. Czy jest jakiś sprzeciw co do tego wyboru? Nie ma sprzeciwu. Jaka piękna, zgodna Komisja, zatem bardzo dziękuję. Pani poseł Magdalena Łosko zostaje przedstawicielką Komisji.

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny. Zamykam posiedzenie Komisji i informuję, że protokół z posiedzenia z załączonym pełnym zapisem przebiegu będzie wyłożony do wglądów w sekretariacie Komisji Kancelarii Sejmu. Dziękuję bardzo. Miłego dnia.